Baş muharriri: Esat Adil Müstecabi
Sayı: 2 — 10 KURUŞ — Yıl: 1
Mektup ve telg adresi: Posta kutusu 519 İstanbul
İdare: Cağaloğlu Çukur Han No: 4

8 Temmuz Pazartesi 1946

GERÇEK

(Emeğe Hak, Emekçiye Hürriyet)

HALK DAVASI GÜDER, SİYASİ SABAH GAZETESİ

TEFRİKAMIZ

Neşrine başladığımız büyük Amerikan muharriri Upton Sinclair'in «Devler Hasadı» adlı eseri 1945 yılının ilk altı ayında Amerikada beş kere basılmıştır.

«Altın Zincir adlı sanat tarihile tanınan UPTON SİNCLAİR emekçi halk kitlelerinin yetiştirdiği en büyük sanatkârlardan biridir. «Devler Hasadı» Nazilerin zülmu altında halk ve emekçi kitlelerinin çektiği ıstırabı anlatmaktadır.

Türkiye Sosyalist Partisinin SEÇİM BEYANNAMESİ

Salı günü neşredilecek

Köylüyü kaybeden seçimi kazanamaz

Esat Adil

Milletvekili seçimindeki zafer de her seçim gibi sayı üstünlüğüne dayanır. Bu, demokrasinin değişmez bir kaidesidir.

Duygu ve dilekler bir yana konup gerçek ele alınınca, köylü seçmenleri elinde tutan bir partinin milletvekilliği seçiminde yenilmesine imkân olmadığı neticesine varılır. Çünkü bütün Türkiye nüfusunun yüzde seksen ikisi köylüdür. Bu ezici sayı üstünlüğü karşısında Türkiyenin mukadderatının kimin elinde bulunduğu kolayca anlaşılır.

Nahiyelerdekiler de dahil olmak üzere on altı milyona yaklaşan köylümüz kırk üç bin gibi muazzam bir yekûn tutan ve her biri birbirinden uzak köylerde oturmaktadır. Bu köylerin içinde 40-5- nüfuslu olanolanlar da vardır. Belki birkaç yüzü geçmiyen iki bin nüfustan yukarı olanlar şöyle bir yana konunca geriye kalanlar kâmilen az nüfuslu köylerden ibarettir.

Seçim kanununa göre her beş yüz nüfusa bir seçim sandığı tahsis edilmiş bulunduğuna göre on binlerce köy kendi başlarına bulundukları yerde seçim yapacaklar demektir. Bu elverişli vasıtalara, Cumhuriyet on binlerce köy üzerinde teşkilât ve propaganda yapmaya Halk Partisi müstesna, hemen hiç bir parti malik bulunmamaktadır.

Cumhuriyet Halk Partisinin çeyrek asırdır süregelen hükümranlığı ve el'an bir hükûmet partisi olma bakımından elinde bulundurduğu nüfuz ve tesir imkânları sayesinde köylerin ve köylü nüfusunun çok büyük bir ekseriyetini elinde bulundurduğu su götürmez bir gerçektir.

Bilhassa bu parti, son yıllarda, yine kendi içindeki fraksiyonların tesirile köy teşkilâtını sağlamlaştırmış ve genişletmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi içinde meydana gelen gruplar arasındaki mücadelelerde de savaşı daima köylüyü elde eden kazanagelmiştir.

Siyasi partilerin en kuvvetlisi görünen ve kendilerini Cumhuriyet Halk Partisine güçlü, kuvvetli bir rakip sanan bir iki parti olsa olsa ancak garp vilâyetlerile Karadeniz vilâyetlerinin ve bir iki cenup vilâyetinin merkez kaza köylerinde teşkilâtlanabilmişlerdir. Bu ise, koskoca Türkiye köylü nüfusuna nisbetle bir hiç mesabesindedir.

Kendi lehine köylüyü teşkilâtlandıramıyan partinin millet vekili seçimini kazanamıyacağı öyle bir gerçektir ki, bundan tegafül eden partiler için inhizam, önüne geçilmez bir âkıbettir.

Türkiyede, köylü üstünlüğünün tesirinden mahun olan tek şehir İstanbul şehridir. Yalnız bulda herhangi bir parti şehir organizasyonu ile köylüye dayanan bir partiyi yenebiyı üstünlüğünün bir baziçesidir.

Bugünkü gayrimüsait şartlar altında seçime iştirak etmek suretile işledikleri hatanın farkında olmadan müşterek bir muhalefet cephesi kurmayı bile hodbince sebeplerle reddeden burjuva partilerinin, Cumhuriyet Halk Partisinin ekmeğine nasıl bol bol tereyağı sürdüklerini, demokrasinin gelişmesine nasıl engel olduklarını hâdiseler pek çabuk isbat edecektir.

Parti icra komitesi dün gece fevkalâde bir toplantı yaptı

Türkiye sosyalist partisi 21 temmuzda yapılacak olan millet vekilliği seçimi karşısında alacağı durumu tayin etmek üzere dün gece fevkalâde bir toplantı yapmıştır. Pek hararetli olan ve geç vakte kadar devam eden bu toplantıda merkez icra heyeti bu mesele üzerinde mühim bir karara varmıştır.

Türkiye sosyalist partisi bu kararını bir beyanname ile salı günü efkârı umumiyeye bildirecektir. Bu beyannamenin son derece mühim esasları ihtiva ettiği ve bu arada Türkiye sosyalist partisinin diğer partiler hakkındaki görüşünü de açıklayacağı kuvvetle muhtemeldir.

Parti genel sekreterliği tarafından, merkez icra komitesi bu gece fevkalâde bir toplantıya çağırılmıştır.

Millî Kalkınma Partisi

Hayırsız adayı satın alıyor

Nuri Demirağ adada kuracağı radyo istasyonu ile propaganda yapacak

Seçim faaliyeti günden güne artıp gelişmektedir. Memleketin her tarafından görülen bu faaliyet, şehrimizde de günün mevzuu oldu.

Bu arada son günlerde şehrin siyasi mahfillerinde yeni ve çok enteresan bir haber dolaşmaktadır. Bu söylentiye göre Millî kalkınma partisi, Lider Nuri Demirağ'ın Başkanlık ettiği gizli bir toplantıda, Burgaz ile Heybeli arasındaki Kaşık adasını satın almaya karar vermiştir.

Millî Kalkınma partisi ile ilgili bazı kimselerin iddia ettiklerine göre bu fikir Nuri Demirağ'ın clup, Demirağ kendi partisi hesabına bu ufak adadan büyük faydalar temin etmirağ'ın Kaşık adasında bir verici radyo istasyonu kuracağı ve bu yoldan bütün dünyaya Millî Kalkınma partisinin propagandasını yapacağı da söylenmektedir.

Öğrendiğimize göre bu yüzden parti merkezinde bir çok münakaşalar cereyan etmekte ve parti üyelerinden büyük bir

(Devamı 4 üncüde)

Beşiktaşlılar Fransızları 4-3 yendiler

Birinci devrede bir gol yiyen Hiden ikinci devreye girmedi

Beşiktaş - Fransızlar maçından heyecanlı bir görünüş

Hakem Adnan Akın'ın idare ettiği Beşiktaş - Fransızlar maçına Beşiktaşlılar şu kadro ile çıktılar:

Sabri, Bülent (Galatasaray), Bedii, Ömer, Hüseyin, Sabri, [illegible] (Galatasaray), Süleyman,

Fransızların meşhur Hideni de Koledeki yerini almıştı. Her iki tarafın şuursuz bir şekilde başladıkları oyunun beşinci dakikasında Kema güzel bir pasını yerinde kullanan genç Süleyman ilk golu kaydetti. Bundan sonra oyun mütevazin bir şekilde devam etti. Fakat hakimiyet Fransızlara geçmeğe başladı 35 inci dakikada Fransızla beraberlik golünü kaydettiler. Birinci devre bu suretlebitti.

İkinci devre de Hiden sahaya çıkmdı. Sekizinci dakikada Kemal ikinci golü kaydetti. On [illegible] dakikada Fransızlar beraberliği temin ettiler. 29 uncu dakikada Fransızlar üçüncü gollerini attılar. Hemen üç dakika sonra Sabri beraberliği temin etti.

Fransızlar şaşkın bir durumda kaldılar. Didişmelerine rağmen netice değişmedi. Maçı Beşiktaşlılar 3-4 kazanarak sahayı galip terk ettiler.

Balkanlarda

Yugoslavya - İtalya meselesi

Belgrad, 7 (A.A.) — Yugoslav hükûmeti, başvekil muavini Edouard Kardolj, Paris'ten dönüşünde Yugoslav gazetecilerine şunları söylemiştir:

«Bütün Yugoslavya, dörtlerin vermiş oldukları karara karşı brış konferansında protestoda bulunacaktır.»

Başvekil muavini sözlerine şunları da ilâve etmiştir:

«Böyle karar vermekle, adil bir barışı elde edilemiyeceğini zannetmekteyiz. Biz müttefik bir milletiz, bazı müttefikler bunu bazan unutuyorlar. İşte bu sebebden dolayı biz olmadıkça ve biz dahil bulunmadıkça hiç kimse Yugoslavya ile İtalya arasında barışı temin edemez.»

Yunanistanda çarpışma

Atina, 7 (A.A.) — Dün akşam batı Makedonya'nın Kilkis şehrinde müsellah bir çete ile hükûmet kuvvetleri arasında bir çarpışma olmuştur. Resmî tebliğe göre komünistler kendilerini dağıtmağa uğraşan bir piyade bölüğüne saldırmışlardır.

Kralcıların anlatış şekline göre, komünistler ile çarpışma yüz kadar kadının askerlere yaklaşarak silâhlarını bırakmalarını ve faşizme karşı kendileri ile birleşmelerini teklif etmeleri üzerine vukua gelmiştir.

İki Parti Birleşiyor

Türk sosyalist işçi partisi ile Liberal demokrat parti arasında birleşmek ve bir tek parti halinde çalışmak üzere ilk kararlar verildiğini öğrendik. İki parti arasındaki birleşme hususunda Liberal Demokrat partisi nin kararı beklenmektedir.

Ali ihsan Sabis aday gösterildi

Nuri Demirağ, partisinin aday listesine emekli general Ali İhsan Sabis'i geçirmek üzere kendisine teklifte bulunmuştur. Ali İhsan Solis bu teklifi kabul etmiştir.

?

Osmanlı şairlerinden Figani lale devri veziri İbrahim paşayı şöyle Hicveder: "Dünyaya iki İbrahim geldi, biri put yıkdı, biri put dikdi!

Son günlerde iki parti arasındaki mücadelede eski putları devirmek, yeni putlar dikmek şeklini aldı.. Bu partiler Türk milletini acaba put perest mi sanıyorlar! ★

Filistin meselesi

Güvenlik konseyine getirilecek mi ?

İngiliz ve Amerikan temsilcileri Gromyko'ya muhalif

Vaşhington, 7 (A.A.) — Haber alındığına göre, Birleşmiş milletler derneğindeki Sovyet murahhası M. Grymyko'nun Filistin meselesini güvenlik konseyine getirmek için teşebbüse muhtemeldir. Sovyet temsilcisi bu eselenin dünya güvenliği bakımından hayati bir önem taşıdığına kanidir. Filhakika Sovyet murahhasları son günlerde Filistin ilerine büyük bir alâka göstermeye başlamışlardır.

Onlara göre, bu mesele yalnız İngiltee ile Aerika'yı ilgilendiren basit bir iş olmayıp dünya'ya şamil büyük bir mesele teşki etmelidir.

Diğer taraftan İngiliz ve Amerikan temsilcileri Filistin meselesinin bugünlerde güvenlik konseyine getirilmesine muhalefet etmeye hazırlanaktadırlar. Bununla beraber ayni mahfiller bu işin ileride konseyin «Mandaslar komitesinde müzakere edilebileceğini kabul ediyorlar. İngiliz ve Amerikan murahhasları Rusların yakın doğu işlerine karışmak istemelerinden ve bu bölgede İngiltere'nin mevkiinin zaafa uğratmak bahasına kendi durumlarını takviyeye çalışmalarından korkuyorlar.

İtalyanlar Tiryeste hakkında verilen kararı protesto ediyor

İtalyan gençleri bir kahvede İngiliz ve Amerikan bayraklarını indirerek yerine İtalyan bayraklarını çektiler

Trieste, 7 (A.A.) — Müttefik dışişleri bakanlarının kararlarını protesto maksadile Triestte dün öğleden sonra baştan başa İtalyan bayraklarile donanmıştı. Müttefik makamlar halkın imzasız beyannamelerle gösteriye davet edilmesini menetmişlerdir. Birkaç gün evvel Slav - komunist teşekkülleri tarafından ilan edilen grev hareketi henüz nihayet bulmamıştır.

Ooma, 7 (A.A.) — Dün bütün İtalya'da «Trieste ile Tesanüdü belirtmek üzere yapılan gösterilerde «Popolo» gazetesinin müessif diye vasıflandırdığı hadiseler vuku bulmuştur.

Bir öğrenci grubu İngiliz subaylarının klüb haline getirdikleri kahveye hücum ederek İngiliz ve Amerikan bayraklarını indirdikten sonra yerlerine İtalyan bayrağı çekmişler ve kahveyi altüst etmişlerdir. Polis işe müdahele ederek bunlardan bir çoğunu yakalamıştır.

Londra, 7 (A.A.) — Londra basın servisinin diplomatik muharriri yazıyo:

Döt dışişleri bakanı tarafından Tiryeste hakkında alınan kararlar hakkında, Londra'da şu izahatın verilmesi muvafık görülmüştür:

Trieste'nin beynelmilelleştirilmesi hakkında varılan anlaşma Bidault'nun teklif ettiği gibi yalnız on senelik bir müddet için değil ve fakat daimî olacak

(Devamı 4 üncüde)

Dünkü yangında

İtfaiye yine susuzluk yüzünden hiç bir iş göremedi

On ev yandıktan sonra söndürülen yangın

Dün saat 16 da Ortaköyde bir yangın çıkmış, ve on ev yandıktan sonra söndürülebilmiştir.

Yangın Ortaköy Taşbasamak mahallesi Palanga sokağında Hayik Ohannes'e ait çorap ve tiketaj boyama imalâthanesinde henüz anlaşılamıyan bir sebebden çıkmıştır. Ateş kısa bir zamanda bütün binayı sararak yanındaki dört eve desirayet etmiştir. Daha sonra üst sokağa da sirayet eden ateş 5 evi de yakmağa başlamıştır.

Yangına ilk önce Beyoğlu itfaiyesi yetişmiş fakat susuzluk yüzünden itfaiye bir şey yapamamıştır. Ancak İstanbul, daha sonra İstinye itfaiyeri de yangın mahalline yetişerek, denizden su almak suretiyle su sıkılmaya başlanabilmiştir.

Bir ateş Yıldız parkındaki Hayvanat bahçesine ve fundalıklara da sıçrayarak oraları tutuşmuştur. Erlerin fazla çalışmaları suretiyle burada yangın söndürülebilmiştir.

Vali Lütfi Kırdar, Emniyet müdürü ve itfaiye kumandanı yangın mahalline gelerek, lâzım gelen tedbirleri aldırmışlar, on ev tamamen yandıktan sonra ateş bastırılarak söndürülmüştür.

Savcılık ve polis tahkikata başlamışlardır.

Yıldız parkı bu gece tehlike içinde olduğundan lüzumlu tedbirler alinmıştır.

İtalayda (Tiryeste) ve (eski müstemlekeler) için Mitingler yapılıyor. — Gazetelerden —

Güneş gibi ümitler küçüldü döndü Ay'a
Geçti eski pazarlar sür eşeği Roma'ya

Memleket Meseleleri

Konşimento ticareti

Manifatura ticaretini karaborsadan kurtarabilmek için hayali satışları menetmek lâzımdır

Karaborsa can çekişmekte olduğu son günlerde, kendisine yalnız bir yerde hayat sahası bulabilmiştir. Halen manifatura ve kumaş ticareti üzerinde büyük mikyasta karaborsa yapılmaktadır. Diğer mallar ihtiyaç nisbetinde idhal edildiği için karaborsaları da önlemiş, halbuki bol miktarda idhaline imkân olmayan manifatura ve kumaş ticaretinde zincirleme kâr suretile karaborsa almış yürümüştür. Hatta profesyonel karaborsacılar artık gittikçe daralan bu sahada son fırsattan faydalanıp vurgunu insafsız bir hadde çıkarmışlardır.

Bu meseleyi esaslı surette ve muhtelif kaynaklardan tedkik ettiğimiz zaman şu neticeye vardık:

Manifatura eşyası çok mahdud olarak idhal edilebilmektedir. Bu mahdud miktardaki mal da gayet tabii olarak karşılayamamaktadır. Buna rağmen bu idhal malları hakh ve doğru bir şekilde tevzi edilse kanunî fiyatla satışına imkân hasıl olacaktır. Halbuki hakikat tamamile aksinedir.

Mahdud miktarda gelen bu mallar, muayyen ellerin inhisarındadır. Bu kapitalist ithalatçılar mallarını gümrükten teslim aldıkları vakit toptancılara satacak olsalar şübhesiz kanunî ve normal kârlarını temin edeceklerdir. Esasen bütün toptancılar aynı zamanda bu mallara talip olacaklarından keyfi fiat yükselmesinin de imkânı kalmayacak,

— Sattım, bitti gibi bahanelerle malın karaborsaya intikali önlenecektir.

Fakat bu normal ve kanunî kâra razı olmayan ithalâtçılar daha mal gümrüğe gelmeden bu mallara ait konşinento'ları toptancılara, onlar da diğer toptancılara devretmek suretile zincirleme bir surette karaborsa meydana gelmektedir. Büyük kapital sahibi olarak idhalâtçılar kanunî mevzuatın korkusuyle mallarını teslim aldıktan sonra, bu tehlikeli ticarete girişememektedirler. Ticaret hayatında gözü pek diye geçinen, **yani cezaî müeyyideleri malûm** olmayan sebeblerle göze alan beş on insandan mürekkep bir toptancı gruba daima ithalâtçılardan Konşinento'ları almak suretile bu işe alet olmaktadırlar. Diğer toptancılar, esasen büyük kapital sahibi de olmadıklarından, sermayelerini henüz görmedikleri mala yatırmak riskini göze alamamaktadırlar. Bu suretle daha mal gelmeden Konşimento müzayedeyle paraya tahvil edilmektedir.

Bu şekilde yapılan karaborsayı önleyebilmek için koordinasyon heyeti karariyle Konşimento'ların devrini men etmek akla en uygun yoldur.

İKTIBASLAR

Hüseyin Alânın serveti

Bir Fransız gazetesi İranın güvenlik konseyindeki eski temsilcisi Hüseyin Âlânın serveti hakkında şayanı dikkat malûmat vermektedir. Gazetenin dediğine bakılırsa kendisinin Amerikan bankalarında 10 milyon dolardan fazla bir serveti yatıp durmaktaymış, ayrıca «İngiliz - İran petrol şirketinin de milyonlar değerinde aksiyon sahibi imiş. Hem kendi memleketinde, hem de hariçte servet sahibi olmasını bazılarını pek ateşli bir vatanperver haline getirdiği tecrübeyle sabittir. Fakat anlaşılması güç olan şey Gavamessaltana, kendi temsilcisinin bazı hareketlerini vatanperverlikle izah ettikten hemen sonra kendisini azletmesidir. Acaba Gavam Fransız gazetelerini takip etmek itiyadında mıdır?.

General Anders'in Polanyalıları şoförlüğü beceremiyor

Cenubi İtalyanın bir şehrinde Anders ordusuna mensup bir Polonyalının sürdüğü askerî otomobil birkaç kişiyi çiğneyince halk galeyana gelmiş. Mitingler, nümayişler, grevler birbirini takip etmiş. Geçenlerde Mısır halkını çileden çıkaran buna benzer otomobil kazasını da gene Andersin Polonyalıları becermiş. Anlaşılan Polonyalıların şöförlük mesleğine karşı hususi bir istidatları yok. Sonra... her halde politikacılıkla şöförlük bir arada pek gitmiyor!

İ N C E L E M E

Türkiye Sosyalist Partisinin Programı

Türkiye Sosyalist Partisinin mevcut Partilerden esastan ayrılan bir hususiyeti vardır

Behçet ATILGAN

Türkiye Sosyalist Partisi biri ideolojik, stratejik ve taktik esaslarını gösteren 68 maddelik bir programa ve diğeri organizasyon şekillerini anlatan 42 maddelik bir nizamnameye maliktir.

Türkiye Sosyalist Portisinin programına dikkatle bakıldığı zaman bu partinin 1919 da kurulmuş Türkiye Sosyalist Partisi, Osmanlı Sosyalist Partisi, Paris Osmanlı Sosyalist Partisi, Türk Sosyal Demokrat ve bu partilere müşabih diğer partilerle bir benzerlik göstermediği anlaşılmaktadır. Partinin tarihî, iktisadî, içtimaî ve siyasî bir takım âmillerin gelişmesile bir taraftan Millî Sosyalist hareketlerine ve diğer taraftan beynelmilel işçi hareketlerinin sentezini yapmak ve bunlara tarihî varis olmak azmini taşımakta olduğu görünmektedir. Bu bakımdan da tamamen Millî bir karakter taşımaktadır. Ve bugünkü şartlar içinde en ileri bir hüviyettedir.

1848 ihtilâlinde Fransada faal bir rol alan Şinasi Efendiyi takiben birer merhale teşkil eden Ali Suavi Efendi ve Nüzhet Sabiti birer merhale sayarak onlara lâyık bir muakkip olacağını vâdetmektedir.

Türkiye Sosyalis Partisinin 68 maddelik programını üç kısımda toplıyabiliriz.

Partinin ana vasıfları devletin esas teşkilâtından, vatandaş haklarından ibarettir. Siyaset kısmında iktisadî meseleler, malî hususlar, adalet işleri, millî eğitim, sağlık işleri, dış siyaset, bayındırlık incelenmektedir. Sınıf hakları kısmında ise, emekçilerin, köylülerin, **azlıkların** ve münevver inkılâpçıların durumu tebarüz ettirilmektedir. 42 maddelik nizamname ise partilenmektedir. Bu suretle program ve nizamname incelenecek olursa partinin ideolojisi, stratejisi, taktiği ve organizasyonu yeniden kendini gösterir. Bu da bir partinin beka ve istikbalini temin etmeğe kâfidir.

Türkiye Sosyalist Partisinin program ve nizamnamesi incelenince görülüyor ki mevcut partilerden esastan ayrılan bir hususiyete maliktir. Bu itibarla parti, iktidara göz dikmiş şahsî kaprisler mahsulü veya günlük politika temevvüçlerinin doğurduğu med ve cezirlerden gelme iktidarı elde etmek için bir kliğin eseri değildir. Parti açıktan açığa bir sınıf partisidir.

Mümessili bulunduğu sınıfın iktisadî siyasî menafiini korumaktır. Parti iktidarı ancak mümessili bulunduğu sınıf menafiini korumak için istemektedir. Bu cihetten Sosyalist Partisi diğer partilerden, program ve nizamnamesinden yalnız maddeleri itibarile değil, nazarî esaslardan işe başlamasile de ayrılır. Zira parti, nazarî esaslarda vâki ufak bir inhirafın pratikte derin uçurumlara yol açacağına inanmaktadır. Onun için nazarî esaslardan başlamak partinin ilk esas karakteristiğidir. Programın müdafaa ettiği hususları veya programın maddelerinde tahakkukunu istediği hususları emekçi sınıfın maddî kuvvetine dayanarak ve bir hak olarak öne sürüyor. Dâvasının tahakkuku, müdafaa ettiği sınıfın yani emekçi ve köylü sınıfının maddî kuvvetile müvazi olarak bir inkişaf gösterecektir.

İşte bu vasıflar, Sosyalist Partiyi Sosyal Demokratlardan, burjuva ve küçük burjuva sosyalistlerinden, râdikal sosyalistlerden kolayca tefrik etmektedir. Sosyalist parti, Türkiye emekçi sınıfının millî kuvvetlerine dayanıyor. Kuvvet ve salâbetini kendi millî şartları içinde tamamile bir millî mesele olarak ele alıyor. Bu bakımdan millîdirler. Fakat bununla (Nasyonal Sosyalizm) olduğu zehabına düşmemek lâzımdır. Zira Türkiye emekçi sınıfının kurtuluş ve ilerleyişini diğer ülke emekçilerini istismarda veya oradan yaratılacak fazla değerlere dayamamaktadır. Bizzat diğer ülke emekçileri gibi, Türkiye emekçilerinin de saadet ve refahını tabiatten daha fazla bir mahsul elde etmekte görüyor. Türkiye Sosyalist Partisi, bu mânada beynelmilelcidir. Türkiye Sosyalist Partisi tamamile müstakil bir karaktere sahiptir. Türkiye Sosyalist Partisi dört hürriyet esasına ve Sanfransiskoda imzalanan beşer hakları anlaşmasına tamamile uygun olarak hareket etmeği programına esas olarak almıştır.

Türkiye Sosyalist Partisi, emekçi sınıfının, sınıfı menfaatini şu noktalarda toplamaktadır:

a — Çalışma saati,
b — Yevmiyeler,
c — Çalışma şekli,
d — Hayat pahalılığı,
e — Daimî iş.
f — Hastalık, malûliyet veya ihtiyarlık halinde nafakanın temini.

Tabiidir ki emekçi sınıfı bu menfaatlerini korumayı düşünürken sermayedar da daha fazla kâr etmeği düşünecektir. Bu hususların sağlanması **sermayedarın fazla kârına sed vurur.**

Emekçi sınıfının menafiini koruma hususunda burjuva ülkelerinde **hâlen mevcut olan:**

1 — Hâkim sınıfın lûtuf ve inayetine yani (patronaj) yolile hayır cemiyetleri kurma,

2 — Sınıfların bizzat mukadderatını kendilerinin tayin etmesi yani (emekçi kütlelerinin teşkilâtlanmaları grev ve diğer müeyyidelerile hâkim sınıfa arzularını kabul ettirmeleri.

3 — Devletin bizzat müdahale ederek iş kanunlarile, sosyal politikle bu mevzua karışması.

Türkiye Sosyalist Partisi bunlardan iki ve üç numarada yazılı hususları benimsemiştir. Zira parti bir taraftan işçi sınıfının teşkilâtlanması suretile kendini korumasını ve diğer taraftan devletin şuurlu ve demokratik bir iş kanunile işçi sınıfının menafiini temin etmesini istemektedir ki bu hususların teminini parti programında gö-

(Devamı 4 üncüde)

APAÇIK DOSDOĞRU

Meğer sen ne imişsin ey demokrasi!

Yazan: ADİLOĞLU

Türkiye, şu günlerde, turistik bir şehre döndü. Çeşit çeşit insanlar, çeşit çeşit maksatlarla durmadan seyahat ediyorlar, şehirlere, kasabalara, köylere gidiyorlar. Kimi vazediyor, kimi hutbe okuyor, kimisi de şiir ve gazel söylüyor. Ziyafetler, toplantılar, konferanslar, nutuklar, beyanat ve beyannameler ve bu arada ağız, kalem kavgaları, köylüye ilânı aşklar, şehirliye cilveler.. Bütün bu yerli yersiz, değerli değersiz hareketler seller gibi birbiri ardından akıp gidiyor.

Heygidi demokrasi hey! Meğer sen ne fettan, ne yosma, ne aşifte imişsin! Kırk yıllık Yaniler ve Kâniler, aksaçlı ihtiyarlar, pos bıyıklılar ve hattâ çarebrulular, üftade piyade, peşine düştüler, başına üşüştüler. Hepsi de kurbanın oldular!

Onlar ki, daha düne kadar adını işitmektense sağır, yüzünü görmektense kör olmayı tercih ederlerdi. Sana gönül kaptıranların katline ferman çıkarırlar, seni bir zaniye gibi taşa tutup yerlerde süründürmeyi mübah sayarlardı.

Gizlice yurdumuza girersin de bizleri idlâl ve **ifsat edersin** korkusile, uykusuz geceler geçirenler, şimdi de kapında kul köle olmak için hani nerede ise birbirlerile saç saça gelecekler ve birbirlerinin gözlerini çıkaracaklar.

Meğer sen neymişsin, ah meğer sen neymişsin! Adını mermerlere yazıp, konakların kapılarına astılar, şerefine partiler kurup, gardenpartiler verdiler.

Meğer onlar neymişler, ah meğer onlar neymişler? Daha dün boynuna kement atıp seni zindanlarda çürütenler, bugün hâkipayına yüz sürüp:

— Ah canım efendim diyorlar.. Biz ettik, sen etme! Bizleri reddeyleyip yârü ağyar önünde kepaze eyleme!

Ey benim yâri vefakârım, bilirsin ki en kara günlerimde sen ve en kara günlerinde ben birbirimize dostluk ettik. Gel, onların günahlarını af ve töbelerini kabul et! Gerçi onların öyle günahları vardır ki kırk deve yükü tutar. Ne yemin, ne de töbe ile unutturulur gibi değildir. Amma, bilirim sen insan oğullarını seversin. Ve er geç onların kusurlarını bağışlamakta inadın uzun sürmiyecektir.

Söz aramızda kalsın, huylu huyundan vazgeçmez derler. Onların iki yüzlülük edip naili vuslatin olduktan sonra tekrar senden yüz çevirmeleri ihtimali vardır. Yine sen bilirsin **amma, bu günahkârlara elini ayağını öptür, eteğini öptür, fakat daha ilerisine izin verme..**

Zaten nasıl olsa, şu sayılı günler geçince hepsi senden uzaklaşıp yine kendi âlemlerine dalacaklar ve belki de dört yıl kadar, yüzünü görmeyip adını bile anmıyacaklardır!

ŞAKALAR

Dallarıı bastı muhalefet

Şair Behçet Kemali tebrik edelim

Aziz NESİN

Muhalefet tatlı şeydir. Para sesi, kadın sesi, su sesi gibi muhalefetin sesi de insanın içine baygınlık verir. Faydalı muhalefet yapmak her babayiğitin kârı, her nanemollanın harcı değildir. Hal böyle iken bazıları elinin hamurile muhalefete burunlarını sokarlar. Onlara kalsa daima iktidarın huzurunda göbek atarak:

— Aşağıda yavrum, aşağıdan! diye iltifata nail olmak isterler ne çare ki iktidarın iflâsını hissedince, vatanperver bir eda iktidar sandalyesinin ayağı altına karpuz kabuğu koyup, bir tekme de kendileri vurmakta herkesten çok istical gösterirler.

Bundan yedi sekiz ay evvel kaç tane muhalefet gazetesi vardı, bugün kaç tane muvafık gazete var. O muvafıklar da siyasi Hacıağaların gönlünü edinceye, şu köprüyü geçinceye kadar günlerini gün edecekler. Leyleklerim hicret mevsimi gibi, hacıağaların da hicret mevsimi geldi. Elbet bu siyaset hacıağalarını da muvafıklar bir gün uğurlıyacak..

Paranın tatlı sesile mest olmak için, halkı muhalefetin sesile sermest etmekten başka çare bulamıyan patronlar, sözüm burdan dışarı, muhalefete geçtiler. Daha yedi ay evvel, iktidarın nam ve hesabına bir Havari jestile hücum ettikleri fikirlerin bugün kahraman birer müdafii olarak, birer yalancı pehlivan gibi meydanı hamiyete atıldılar.

Bunlar muhalefet değil, muhalefetin bezirgânlığını yapıyorlar. İlk zamanlar başmakalelerde:

«Efendim, otobüse bindim, kaba etime kıymık battı. Bu nasıl hükûmet?»

Yahut:

«Bugün karnım ağrıdı, böyle memleket idare edilir mi?»

Veyahut ta:

«Hava sıcak gidiyor. Ya yağmur yağdırın, ya başımızdan çekilin» diye havadan sudan birer muhalefet vesilesi bularak satış teminine uğraşanlar, bugün işi azıttılar.

Önce «Vatan» kurtulsun diye ilk açıkgözlüğü yapıp soldan geri eden «Vatan» dan sonra, son gözü açıklığile Cumhuriyet te sağdan geri etti. Tasvir esasen yüzgeri etmekte rakipsiz olduğundan gerisingeri koşuda elde bayrak tutuyor. Hafızası olmıyanların bile hatırlıyacağı gibi Celâl Bayarla muhalefete geçen ilk gazete olduğu halde, bugün «Kahrolsun kral, yaşasın kral, giden beyim gelen paşam siyasetile eski partisine kazan kaldırıyor.

Yarın ne olacağını yalnız Allah bilmez, bir zerre aklı ve izanı olan, ferasetten bir nebze nasibi olan her insan bilir.

İktidarın güvendiği dağlara kar yağdı; Celâl Bayar'ın güvendiği dağlardaki karlar da bir anda eriyebilir.

Haydi, dalları bastı muhalefet. Yağmur yağdı böyle oldu, sudan ucuz.

Yesin millet be, on kuruşa.. Yeyin.

*

Kıymetli dostum Behçet Kemal;

Sarıkamışın çam kokularını ve kar tazeliğini veren askerlik hâtıralarını tazdığın bir gazetede okuduğuma göre, bir hitabede bulunmak üzere, Konyaya gitmişsin. Gidersina... Burada da içkili gazinoların bülbülleri şarkıcı kadınları, sevdalılarının ve sırnaşık paralıların elinden korumak için belâlı fedailer var. Sen de bir fedai gibi Konyaya sürülmüşsün besbelli.... Müftünün biri Düzcede, sen Konyada hitabete, hutbeye başladınız. Hay dilin dert görmesin, varol Behçet Kemal. Gûya hutbeni dinletecek insan bulamamışmışsın da, civardan o partinin parasile köylüleri otomobile bindirip getirtmişsin, sen:

— Köylüler efendimizdir, demeğe başlayınca,

Ayağına getirttiğin köylüler:

— Şair oğlumuz mebus oldu amma...... diyecekler.

Hiç olmazsa otomobille getirtin, bâposta da getirtebilirdin. Hiç olmazsa şu dâri dünyada tomofil denen cenabeti gördüler. Partinize rey vermeleri için bu iyiliğiniz bile kâfi.. ha.. neyse, sonra gûya sen hutbe söylermişsin de, köylüler de:

— Biz şair istemiyoruz, insan istiyoruz, diye bağırırlarmış.

Ben seni çok dinledim. İspermoza tutulmuş gibi elin ayağın zangır zangır titrerken, gözün kaymış, ağzın köpürmüş, yumruklarını hayaya sallayıp, ayaklarını yere vurarak partiperest şiirlerini okurken, elleri manikür, ayakları pedikür bayancıklara heyecanın sirayet eder, onların yürekleri titremeğe ve gözlerinden hüngür hüngür yaşlar akmağa başlardı.

Ne oldu da böyle Konyada heyecan vidaların laçka oldu. Gûya sana köylüler yûha çekmişler. Eğer hakikaten böyle ise doğrusu övünebilirsin, seni tebrik ederim.

Bir Çörçile yüha çekmişlerdi, bir de sana... Çörçile yûha çekildiğini duyanlar, ağızlarından salyaları akarak,

— Bak gördün mü hürriyeti, demişlerdi.

Yani millet bir kere bravodan kurtulup yûhâya başladı mı artık hürriyet var demektir. Bu bakımdan seni tebrik ederim, darısı diğerlerinizin, öbürlerinizin başına, hattâ onlar seni kıskanmışlardır bile. Boru mu bu? Kolay mı yûhâya tutulmak, çürük yumurtaya, limon kabuğuna voyvoya tutulmak.. Sen mukaddes bir hürriyet kahramanısın. Günün birinde meydanlara heykellerin dikilecek, hürriyeti müjdeliyen ve ilk yûhâya tutulan kahraman diye tarihe geçeceksin. Bir defa daha tebrik ederim. **Konyalıların gösterdikleri** bu iltifata lâyık olmağa çalış.

GERÇEK

Nüshası 10 Kuruştur.

İmtiyaz Sahibi: Esat Adil Müstecabi

Neşriyat Müdürü: Macit Güçlü

ABONE ŞARTLARI

	Türkiye	Hariç Memleketler
Senelik	2800	5400 Kr.
Altı aylık	1500	2900 „
Üç aylık	800	1500 „
Bir aylık	300	— „

İlân Şartları:

Başlık maktu olarak	1000 Kr.
İkinci sayfa santimi	200 „
Üçüncü sayfa santimi	100 „
Dördüncü sayfa santimi	300 „

Gazetemize gönderilen yazı ve resimler neşredilsin veya edilmesin ziyaından mesuliyet kabul edilmez.

Basıldığı yeri: STAD MATBAASI

Cağaloğlu, Türbedar Sokak No: 16

Okuduk, Düşündük ve...

Sağdan geri eden gazete

Cumhuriyet gazetesi, parti ve seçim kavgalarına pek te iltifat etmez görünüyor. Hani neredeyse tarafsızlığını ilân edivererek ve hepimizi hayretlere düşürecek!

Otoriter ve totaliterliğin artık demode olduğunu farketmiş olacak ki, sağdan geri etmenin çarelerini arar, buldukça da tatbik eder görünüyor.

Cumhuriyetin yedek başmuharriri Abidin Daver bir Paris haberinin mevzuunu ele alarak bir yurtsevere yakışır heyecanlar gösteriyor. Abidin Daverin mahut mesele hakkında verdiği hüküm şudur:

«Fransız milleti onların ne mal olduğunu birkaç gün önce Fransız kurucular meclisindeki gürültülü tartışmalarda bir kere daha görüp öğrenmiştir. O mecliste yeni ve ağır bir mağlûbiyete uğramış olan Fransız komünistleri, Türkiyeye karşı giriştikleri tezvir ve fesat savaşında da hezimete uğrıyacaklarına hiç şüphe etmesinler.»

Olsa Olsa...

Son Telgrafın başmuharriri de ayni meseleyi ele almıştır. Fakat Etem İzzet Benice bu mevzuu Cumhuriyet Halk Partisi lehine kuvvetli bir propaganda silâhı yapıyor ve bu silâhla muhalefet partilerini yaralamayı tecrübe ediyor, sanki bu partilerin mensuplarile Fransız komünistleri arasında gizli bir anlaşma ve bir ağızbirliği varmış gibi...

Bize kalırsa edibi muhterem, seçim kampanyasını böyle ciddi bir mesele ile karıştırmakta hata etmiştir. Celâl Bayar ve arkadaşları herhalde komünizme değil, olsa olsa kapitalizme taraftardırlar!.

Bir az da o

Şu son günlerde Cihat Baban'ın zekâsı arttıkça artıyor, sureti haktan görünüp ortaya öyle meseleler atıyor ki, hani nerede ise bir gün onun alâimi sema altından de geçebileceğine inanacağım geliyor! Hele bakın, dün yine Tasvir'deki baş yazısında ne kıvrak bir zekâ oyunu yapıyor:

«Devlet idaresinde muhalefetin yani murakabenin iktidar mevkiinde çalışanlar kadar kıymeti ve değeri vardır. Bu iki zıt kutup memleketi doğru yola götürmenin şartlarını tahakkuk ettirirler. Bu itibarla muvafakatle muhalefet rol ve mevki değiştirerek ayni şerefli hizmet vazifesine devam ederler.»

Demek ki, Türkiyenin idaresi ha Halk Partisinin, ha Demokrat Partinin elinde bulunmuş. Cihat Baban'a göre bu nöbet değiştirmenin neticesi, eski tas eski hamamdan ibarettir.

Gerçi genç üstad, işi bu kadar açıklamıyor amma, dilinin altındaki baklada yazılı olan hikmet budur. Şu halde Halk Partisi ne telâş edip duruyor. Nöbeti eski arkadaşına devretsin, hazinei millete biraz da o, göz kulak oluversin!

İstediğini seçer

Yeni Sabah'ta Cemalettin Saracoğlu, her nedense Demokrat Partinin sempatisile değil kendi iz'anile hareket ettiğini ifşaya lüzum görüyor.

Bu arada da devlet reisliği üzerinde Demokratların gizli maksat ve kararlarından haberdar olmadığında da ısrar ediyor. Biz kendi hesabımıza buna inanıyor ve ısrarını lüzumsuz görüyoruz. Devlet Şefliği, başka memleketlerde üç, dört yılda bir sahip değiştirir. Ve böylece o memleketlerde birçok sabık devlet şeflerine rastlanır. Demokrasiye henüz alışamadığımızdan olacak ki bu mesele herkese âdeta bir emri muhal gibi geliyor.

Zannederim ana yasamızda Cumhurreisliğinin müddeti dört yıldır ve millet isterse her dört yılda bir istediğini Cumhurreisliği makamına oturtabilir!

Sefiri kebir

33 yaşında Vaşington «sefiri kebir» liğini reddedişinden -ki tekrarı dolayısile sağır sultanın da malûmudur. - Yine bir fırsat bulup bahis açan Ahmet Emin Yalman, «Niçin mebus namzedi değilim» başlıklı bir makale neşrine lüzum görmüş. Gazeteciliği, mebusluğa tercih edişinin mucip sebeplerini öyle ballandıra ballandıra yazmış ki, kendi kendime şu suali sordum: Acaba Ahmet Emin Yalman'ın milletvekillik payesini istihfaf edişi kendi kendini medhü senaya bir vesile olsun diye midir? Yoksa okuyucularındaki sabır ve tahammülü meclistekilerde bulamamak endişesinden midir?

Devam edecek

Hiçbir gazetede, bu kadar uzun bir başmakaleye rastlamamıştım. Okuyucularım arasında - tahmin etmiyorum amma - Hüseyin Cahit Yalçın'ın dünkü Taninde intişar eden tam altı sütunlük yazısını gören olmuşsa, herhalde hayretten donakalmıştır!

«Efkârı umumiye karşısında bir hesaplaşma» yapan Yalçın sözü bir biçimine getirip Halk Partisinin de hesabını veriyor. Kendi hesaplarında yüzünü kara göstermemesini çok iyi bilen üstad, Cumhuriyet Halk Partisinin de yüzünü ayın on dördü gibi ortaya koyuveriyor.

Bu muazzam hesaplaşmanın sonunda Bay Yalçın'ı bir sokak hatibi gibi propaganda yaparken - her ne kadar sıkı yönetimlikçe yasak edilmiş olsa dahi - görüyoruz ve şu sözlerini vecd ve istiğrakla dinliyoruz:

«Bugünkü Cumhuriyet Halk Partisini memleketin kurtarıcısı ve kurtarıcı kuvveti olduğu içindir ki, tutuyorum. Ve diyorum ki, vatandaş evvelki gün seni harici düşmanlardan kurtararak istikbaline sahip kılan...» propaganda hitabeti bu minval üzere devam ediyor ve şüphesiz ki 21 temmuza kadar da devam edip gidecek.

Fedâi

Zonguldak maden ocaklarından röportaj: 1

UZUN MEHMEDİN HEMŞERİLERİ

Bunca sefaleti, kederi Uzun Mehmetten miras gibi kabûllenen bu insanlar parkın içinden ziyade dışına, yere ve kenarlara otururlar

Röportajı yapan: **N. İ. B.**

Uzun Mehmedin adına yapılan bu küçük park, şehrin oldukça dışında uzun Mehmedin hemşerilerinin ekseriya boş kaldıkları zaman dolaştıkları bir yerde bulunuyor.

Uzun Mehmet'ten hemşerilerine kalan tek hediye bu parktır. Onlar Uzun Mehmedi belki sade bu parkta hatırlıyorlar ve seviyorlar.

Bunun haricinde Uzun Mehmet onlar için başlarına bütün bu belâları açmış bir kimsedir. Her ocak göçüşte, her araba devrilişinde hasılı günün her saatinde Uzun Mehmede, hemşerilerinin durmadan küfür ettiklerini hayatı, daima işçilerle geçen bir arkadaşım anlattı. Uzun Mehmedin hemşerilerine, bu parka mukabil kalan, en aşağı yarım asırdır burada çalışan binlerce maden işçisinin kederleri, dertleri, sefaletleridir. Uzun Mehmet hemşerilerinin bu kederlerini, hastalıklarını, hasıl sefâletlerini on parka sığdıramıyacağını bilmiyor.

Yaz günleri, Uzun Mehmedin hemşerileri, bu parka ve civarına vardiyeden çıktıktan sonra dolaşmağa gelirler ve bütün bu kederli insanlar bu parkta korkak, sinirli, rahatsız dolaşırlar. Bunca sefâleti, kederi hemşerilerinden miras gibi kabul eden bu insanlar parkın içinden ziyade dışına bir yere veya duvarların üzerlerine, kenarlarına otururlar.

Parkın tam arkasında Uzun Mehmedi sembolleştiren kocaman bir fener yapılmıştır. Kış günleri hiç kimsenin rahat etmediği burası, yaz günleri Uzun Mehmedin hemşerilerinin bayram yeridir. İşte yüzü gözü kömür tozu içinde iki kişi sırtlarını duvara vermiş elma yiyor. Ön tarafta biri soyunur. Bir başkası, parkın yanı başına ocağını kurmuş olan köfteciden aldığı ekmeğini yiyor. Eski bir gramafon, eski bir şarkı olan «Sepetçi oğlu»nu çalıyor. Eski yemeniciler, eski elbiseciler, seyyar satıcılar mallarını yere bir bez üzerine sermişler... damarından gelen yedi işçi pazardan elma armut alarak sırtını da parkın duvarlarına vererek uzandılar. Birine dikkatle bakıyorum. Çok genç, saçları darmadağın, gözlerinin içine kadar gülüyor. Bir şeyler sorsam, bir şeyler söyleyecektir diyordum. O da bana dikkatle bakıyor ve kızmıyor. Bu insanların arasından dolaşırken bana kızmadan bakanlara o kadar az rastladım ki... Onlar bana ve benim gibilere kızarak bakmayı sadece âdet edinmişler gibi. Halbuki ben elimden geldiği kadar onlara tatlı bakmaya çalışıyordum.

Kendilerini sevdiğimi, bıraksalar ve bizi dinleseler kendilerinin ölmez olduğunu söyliyeceğim. Aralarında günlerdir dolaşıyorum. **Onlara bet görünmeyeyim diye kıravatımı attım. Kılık kıyafetim zaten iyi değil. Gözüm hep kendilerinde. Bu delikanlının bana tatlı tatlı bakması olanca teessürümü** alıp götürdü diyeceğim. Ama gel gelelim hiç cesaretim yok. Geçiyorum: konuşan üç kişiye kulak kabartıyorum:

— Mükelleflik kalkıyormuş, radyo söylemiş.

— Kurtulacağız demek.

— Ya bu dağları kime yardıracaklar?

cevabını duyamadım, yahut cevap veren olmadı galiba; konuşma birden kesildi.

Kimsenin yüzüne bakmadan yürüyorum. Parkın içindeki, ekseriya maden çavuşlarının veya bazı ayak esnaflarının oturdukları kahveye oturuyorum. Uzun Mehmedin hemşerileri parkın ucundaki aptesthanenin duvarlarına arkalarını verip çömelmişler. Radyo açık... Pariste kurulacak olan dünya işçi federasyonundan bahsediyor. Uzun Mehmedin hemşerilerine bakıyorum. Kulak asan yok. Dertleri ile mâlâmâl: dinleyecek halde değiller. Uzun boylu, sarı ve basık burunlu birisi parkın kanepesine oturmuş bitleniyor.

Uzun Mehmedin, yani kederli insanların parkından başım önümde çıkıyorum.

Polanyadaki suikastler

Paris, (O.N.A.) Polonya sefarethanesinin salâhiyetli bir şahsiyeti «Overseas News Agecy»nin Paris muhabirine şu beyanatta bulunmuştur:

«On binden fazla Polonyalı sivil muhafız, Anders ordusunun subaylarının emrinde olarak, Amerikan ordusunun Fransadaki depolarında çalışmaktadır. Polonya ataşemiliteri Kolonel Marian Nazshowski Amerikan ataşemiliteri nezdinde iki ay evvel bu husus hakkında resmen protestoda bulunduğu halde hiç bir cevap alınamamıştır.»

Bu teşebbüs, Polonyadaki silâhlı suikastlarla alakalı görülmektedir.

Büyük Hikâye:

Sanki O Yaratmış

JACK LONDON — Adil YAGER

— Her dakika fikir değiştiriyorsun, senin hiç aklın yok kemiksiz, sürünesice böcek.

— Beni kızdıramazsın, diyerek Al kurnazca gülümsedi ve muzafferane karısına baktı.

Beni kızdıramazsın, diye sanki tamamiyle lâtifeymiş gibi tekrar etti. Senin oyununu biliyorum, dedim ya midemden. Ona çare bulamam, Allah çarpsın ki bulamam. Midemden değil mi Mary?

Kadın George'a baktı her ne kadar titreyen elini etekliğinin plisi arasına saklıyorsa da sakin bir şekilde konuşuyordu.

— Vakit değil mi?, diye yavaşça sordu.

Kocası vahşiyane ona döndü, bağırarak:

— Gitmiyeceğim, bunu ona şimdi söyledim sana da, hepinize de tekrar söylüyorum gitmiyeceğim, beni kandıramazsınız.

— Al sevgilim, niye böyle söylüyorsun......

— Benim söylediğime karışma, diye sözünü kesti. Şimdi başka bir şey söyledim, onu işittiniz artık bu kararlaştı.

Odanın içinde gezindi ve kendini sıkarak eski bir iskemleye oturdu. Öteki adam hemen arkasına dikildi pençe gibi parmaklarıyla omuzlarından kaldırdı ve öylece tuttu:

— Hududu aşıyorsun Al, bunu anlamanı istiyorum, sana.. sana kardeşim gibi muamele etmeğe çalıştım fakat bundan sonra sana neysen öyle muamele edeceğim, anlıyor musun?

Sesindeki hiddet soğuktu. Gözlerindeki alev de soğuktu fakat herhangi bir bağırmadan daha fazla müessirdi. Al bakışların ve omuzunun adelelerini ezen pençe gibi elin altında daha ziyade sıkılıyordu.

— Çünkü benim sayemde bu evde duruyorsunuz, yiyecek birşey buluyorsunuz. Vaziyetinizi biliyor musun? Başka biri **olsaydı bir sene, hatta iki sene** evvel size kapıyı gösterirdi. Ben sizi tuttum; ücretinin karşılığı merhamettir, o benim cebimden çıktı. Mary.... elbiseleri.... şu üstündeki entari hep onunla yapıldı. Kız kardeşinin yani karımın eski elbiselerini giyiyor. Bu merhametten ileri geliyor anlıyor musun? Çocuklarınız çocuklarımın eski elbiselerini giyiyor halbuki komşu çocukları yetimhaneye gidiyorlar elbise için can atıyorlar. Burası da bir yetimhane yahut yakında olacak.

Her noktayı gayri şuuri olarak Al'ın omuzunu sıkarak telaffuz ediyordu. Al acıyla kıvrıyor ve terler alnından akıyordu.

— Şimdi beni iyi dinle, diye kardeşi devam etti. Üç dakikaya kadar benimle gideceğini söyliyeceksin. Eğer söylemezsen Mary ve çocuklar bu günden itibaren senden uzaklaştırılacak. Yazıhaneye gelmene lüzum yok bu evin kapıları sana kapalı olacak. Altı ay içinde de seni gömmek zevkine nail olacağım. Üç dakikaya kadar kararını vermelisin. Al boğulur gibi bir hareket yaptı ve zayıf parmaklarıyla sıkan ele uzandı.

— Kalbim... bırak gideyim.. ölümüme sebep olacaksın, diye mırıldandı.

... onu kuvvetle eski iskemleye doğru itti ve bıraktı.

...cağın üstündeki saat gürültüyle işliyordu. George saate sonra Mary'ye baktı. Kadın titremesini saklıyamadığından masaya iğilmişti. Al erkek kardeşinin parmaklarını ellerinin üstünde hissetti. Canı sıkılarak gayri şuuri olarak elinin tersini eteketine sildi. Saat sessizlik içinde çaldı. George'a oda kendisiyle çınlıyormuş gibi geliyordu, hâlâ kendi konuştuğunu işitiyordu.

...ski iskemleden:

— Gideceğim, sesi geldi.

Bu zayıf ve titrek bir sesti, iskemleden ayağa kalkan da zayıf ve titrek bir adamdı. Kapıya doğru atıldı.

(Devamı var)

HALKIN İÇİNDEN

Atom ve incil

Doğan RUŞENAY.

Belki garip bulacaksınız ama ben dün, elinin birinde incil, öbüründe atom bombası taşıyan bir papazın ziyaretine maruz kaldım. Papazın koca kara cübbesinden sarkan çuval kadar cebi parayla dolu bulunuyordu. Teklifsizce karşıma oturdu. Zili bastı, kahve ısmarladı. Ben kendimi misafir, onu ev sahibi sanacak hale düştüm. Rasputin gibi manyatizmacı, gözbağıcı falan olmasından şüphelenerek nezaketle:

— Emirleriniz papazefendi, dedim.

— Emrim falan yok, ben sözle emir vermem. Şu elimdekiler ve ceplerimde taşıdıklarım sessiz kelimesiz, her şeyi ifa ederler.

Çok mistik bir tarikate mensup olduğu anlaşılıyordu, çünkü daima sembollerle konuştu.

— Yoksa dedim siz bizim eski Hurufilik, Noktavilik gibi son derece mistik bir tarikate mi mensupsunuz?

Güldü, önündeki kâğıda bir (S) harfi yazdıktan sonra üzerine iki çizgi çekti. Yanına bir daire, dairenin içine bir merkez yaptı. Onun yanına haça gerilmiş bir İsa resmi, irili ufaklı sayısız kasaya benziyen - dolap, ...k, biribirini süngüliyen çekik gözlü insan resimleri, yerde yatan ve göğsünden incir ağacı biten bir ayaksız adam tasviri ilâve etti. Kahvesi bitmişti. Ayağa kalktı:

— İyi bildin ben mistik, sembolik bir tarikate mensubum. Bu kâğıttaki semboller şahsiyetimin esrarıdır. Hoşça kal.»

İncili kucaklayıp öptü, atom bombasını bağrına bastı. Şiş cebini şöyle bir okşadı. Odadan çıktı. Şaşakalmıştım. Bir korkunç bir hayalet esrarengizliğile evimi döşemedeki çivisine kadar esrara boğan bu dehşetli papaz kimdi?

Upton Sinclair:

DEVLER HASADI

Tercüme eden: **A. Vatur**

-2-

— Evet, fazla bir gayret göstermedikleri fikrini edinecek kadarını okudum.

Bernhardt Monck, diğer ismiyle Branting, yahut başka ismiyle El Capitan Herzog:

— Yo, dedi, bizim tarafın kazanmasına imkân bulunduğu müddet iyi çalıştılar.

Lanny onu son defa bir sene evvel İspanya dahili harbinde Ebro cephesinde görmüştü.

III

Bu iki zat birbirlerine nerede rastlarsa rastlasınlar derhal milletlerarası siyasetten bahsederlerdi. Kafalarını mütemadiyen işgal eden ve dostluklarının esasını teşkil eden mevzu lar idi. Monck'tan başka Riviera'da yalnız bir kişi Lanny'nin bu meseleler üzerindeki hakiki fikirlerini biliyordu. Bundan dolayı tıpkı tazyikle kapanmış bir seda şişesine benziyor ve kapak biraz kaldırılınca fıss diye açılıyordu.

Sahil pek uzak değildi ve civarında evler bulunmıyan kayalar vardı. Sıcak bir günde oturulacak hoş bir yer. Lanny arkadaşile oraya doğru yürüdü:

— Sular yüksek, aşağıdan kimsenin geçip bizi dinlemesine imkân yok, dedi.

Oturduktan sonra da ciddi bir eda ile ilâve etti:

— İşler feci, dostum.

1939 senesinin başında idiler. Digeri:

— İspanyayı kayıp farzetmek lâzım. Barselona ben ayrıldıktan bir gün sonra düştü. Katalonya'nın geri kalan kısımlarını temizlemek bir iki haftalık mesele. Nihayet etraftaki eyaletlerle, bütün dünya ile rabıtası kesilmiş, harp malzemesi imâl edemiyen Madrit kalıyor. Eğer iki aydan fazla mukavemet edebilirlerse şaşarım doğrusu.

— Düşününce insana fenalıklar geliyor Monck!

— Ben düşünmemeğe çalışıyorum. Franco ifritin yarattığı küçük katillerin en beceriklisi. Af, şefkat nedir, bir devlet adamı nasıl hareket etmeli, bilmiyor! Tek bildiği şey, kendisine karşı gelen büyük küçük, kadın erkek herkesi boğazlamak. Ona göre, faal bir surette taraftar olmıyanları öldürmek en salim yol. Allahın arzusunun da bu şekilde olduğunu söylemek ve gündüzden işlediği cinayetlerin günahını geceleri affettirmek üzere peşisıra bir sürü papaz da var. Zaten öldürdüğü kimseler, eğer iyi insanlarsa doğruca Cennete gitmişlerdir ve oraya vardıkları zaman şikâyet etmezler.

Thalman taburunun eski yüzbaşısı böyle diyordu. Bir aralık yerini aldığı komünist lideri bir Nazi tecrit kampına konmuştu. ve belki de hâlâ orada idi. Alman kızılları - hakikatte İspanyada, diğer Nazi diyarlarında olduğu gibi, Kızıl tâbirile yalnız her nevi sosyalistler değil, demokratlar, liberaller, hattâ Farmasonlar da kastedilir - Franco'nun elinden tam zamanında kurtarılmışlardı.

Kalbi kırgın eski asker devam etti:

— Eğer Cemiyeti Akvam heyeti çöküntünün bu kadar yakın olacağını bilseydiler bizim oradan çıkarılmamız için ısrar etmezlerdi.

Sesinde acı bir eda vardı.

İspanyadan ayrılırken başına gelenleri anlattı. Düşman yalnız bir iki mil şimalde ve barselona durmadan bombardıman edilirken üniformasını yakmış.

Çünkü bu elinde bulunan herhangi bir kimsenin hayatına mal olabilirmiş. Büyük liman şehri ve sanayi merkezinde oturan halkın ekserisinin aynı arzu ile çırpındığını görmüş: Fransaya kaçmak. Normal zamanlarda otomobille iki saatlik yeri Monck, geceleri dahil, iki günde katetmiş. Yolun büyük bir kısmını köylü arabalarının, eşyalarını bavulları veya bohça halinde sırtlarına yükliyerek kaçan halk sürüsünün arasında yürüyerek gitmiş. Bu bedbaht memlekette iki buçuk seneden beri mütemadiyen şahit olduğu bir hal. Bir köylü ailesi on iki defa yer değiştirdiklerini kendisine söylemiş.

(Devamı var)

Türkiye deniz işçileri sendikası

On binlerce işçiyi temsil edecek olan bu sendikanın bir iki gün içinde kurulacağı haberi alınmıştır.

GERÇEK

İ. E. T. T. İşçileri sendikası

Üsküdar da dahil olmak üzere İstanbul elektrik, tünel, tramvay işçilerinin bir sendika kurmak üzere teşebbüse girişdikleri öğrenilmiştir.

Sulh konferansına hazırlık başladı

21 Millet temsilcisinin korunması için tedbirler alındı

Londra, 7 (A.A.) — Fransız emniyet müdürlüğü genel sekreteri Pierre Andre, 29 temmuzda açılacak olan sulh konferansına iştirak etmek üzere Paris'e gelecek olan 21 dışişleri bakanının korunması için alınacak tedbirlerden sorumlu olacaktır. Her dışişleri bakanının yanına 2.3 sivil polis verilecek ve 6 motörlü polis te yollarda düdüklerini daimî surette çalarak otomobilin etrafına gidecek lerdir. 21 millet temsilcilerine müsait birer ikamet yeri bulmak meselesi de oldukça güç bir iş teşkil etmektedir. Zira birden fazla siyasî heyetin ayni otelde ikamet etmesi diplomatik kaidelere uymamaktadır. Bu vaziyete göre, 21 otelin hepsinde boş bir yer bulmak icabedecektir. Dün akşam Londra'dan bildirildiğine göre, sulh konferansının Paris'te yapılması icabettiği nazarı itibare alınarak Unrra meclisi şimdi Cenevre'de toplantıya çağrılmıştır.

*

Sofya, 7 (A.A.) — Bulgar millî meclisi komünist başkanı ve Paris konferansında Bulgar müşahitleri şefib kolarov'un bugün Parisden dönmesi beklenmektedir.

Halk dörtler konferansının Bulgaristana karşı durumunu anlamak için tehalük göstermektedir. Bir çoklarına göre Bevin'le Byrnes barış komitesi görüşmelerinden evvel Bulgar hükûmetinin genişlemediğini istemektedirler. Kolarov'un avdetinden sonra bu husust ahükûmetle muhalefet arasında görüşmeler yapılacağı sanılmaktadır.

Macaristanda Toprak Dağıtımı

Henüz Macaristanın mühim bir kısmı Alman faşist barbarlarının esaretinden kurtarılmamıştı ki, istilâya karşı mukavemet eden Miklos hükûmeti, büyük toprak asılzadelerinin istismarı ve tahakkümü altında sefalet ve ıztırap içinde yaşayan köylüyü toprağa kavuşturacak kanun projesini kabul etmekle Macar köylüsünün asırlık rüyasını hakikat yapmıştı.

Macar halkı 1514 te köylü ayaklanmasının başına geçen ve koylünün mukaddes hakları için mücadeleye atılan Georges Dozsa'yı hiçbir zaman unutmamıştı. Hasis menfaatleri tehlikeye giren toprak asılzadeleri bu halk kahramanını vatan haini ilân ettiler ve diri diri yakarak intikamlarını aldılar. Onun ruhu Macar halkının ve köylüsünün kalbinde daime yaşamaktadır.

Macar toprak sahipleri ve asılzadeleri, diğer memleketlerdeki benzerleri gibi emperyalist bir siyaset gütmüşler, sonsuz ihtiraslarını tatmin etmek için Macar halkını komşularına saldırtmışlar, halk ta komşu milletlere karşı kin ve düşmanlık yaratmak için ellerinden geleni yapmışlardır.

1848 de kurtuluş savaşı kahramanı «Louis Kossuth» Macar milletile komşuları arasında dostluk ve kardeşçe bir işbirliği kurmağa çalışmış, Macar halkı ve köylüsü **her siyaseti hararetle** benimsemişti. Fakat çok geçmeden mürteci toprak sahipleri ve asılzadeler sınıfı tekrar **hâkim olmuzlar, içerde köylü** ve işçi sınıfının demokratik hakları uğrundaki mücadelesini merhametsizce bastırmışlar, dışarda komşularına karşı mütecaviz, koyu milliyetçi ve emperyalist bir politika gütmeğe çalışmışlar ve nihayet ikinci dünya harbinde Alman emperyalistleriyle ve faşistlerile birleşmişlerdi.

Ancak, faşist barbarların çizmesi altından kurtuluşundanberidir ki Macaristan komşularile kardeşçe bir işbirliği yoluna girebilmiştir. Çünkü mürteci ve **harpçu hâkim sınıfın ekonomik** dayanağı olan büyük toprak ağalığı ve asılzadeliği ortadan kaldırılmıştır.

Macar asılzadeleri büyük toprak mülklerini Avusturya hükümdarından almışlardı, onun için daima Alman taraftarı oldular. Avusturya - Macaristan İmparatorluğu yıkıldıktan sonra Orta Avrupa memleketlerinin hemen hepsi, büyük toprakları köylüye dağıtmaya koyuldular, sadece Macaristan bu **toprak reformundan müstesna** kaldı. Orada bu sahada hiçbir şey yapılmadı. Akıl almıyacak kadar vâsi topraklar şehirlerde sefahat süren aylak bir zümdenin elinde bulunuyordu. Bir avuç parazitin Tuna kıyılarındaki zevki sefahati, milyonlarca köylünün alınteri ve sonsuz se**faleti ile ödeniyordu. 62 en bü**yük toprak sahibi aile arasında «Esterhazy» lerin 117000 hektar, «Kont Festetick» lerin 44.000 hektar, «Kont Karolyi» ların 26000 hektar tutan vâsi toprakları vardı. Birinci Umumî Harpten evvel Macar köylüsünün sefaleti tahammül edilemiyecek bir halde idi. Memleketlerinde yaşama hakkı bulamıyan köylüler, akın akın yabancı memleketlere hicret ediyorlardı. Harpten sonra ise bu imkânı da kaybetmişlerdi.

Büyük toprak sahibi asılzadeler, daima Macar emperyalistlerinin desteği oldular, ve Avusturya - Macaristan İmparatorluğunun parçalanmasndan sonra bu siyaset vasıtasiyle, Romanya, Çekoslovakya ve Yu**goslavyada kalan topraklarını** tekrar ele geçirmek için Macar halkını, daima aşırı ve mütecaviz bir milliyetçilik propagandası ile komşu milletlere düşman ettiler. Ve nihayet ırkçılığı ve faşizmi de benimsiyerek memleketi Alman faşistlerine teslim ettiler. 1944 te faşist taraftarı toprak sahipleri, memleketi, Alman emperyalizmi ve beynelmilel faşizm hesabına sürüklenmiş olduğu felâketli bir **harpten kurtarmak istiyen ve tanperverlere karşı kendi sınıf** menfaatlerini kurtarmak için Almanlardan yardım istediler ve S. S. ler ve gestaponun yardımiyle «oklu haç» faşist teşkilât lideri Salazi'yi iktidara getirdiler.

Büyük toprakların, köylülere dağıtılması, istilâ altında teşekkül eden «Millî kurtuluş cephesi» programının en esaslı prensiplerinden biri idi. Ve istilâcı, memleketten koğulduktan sonra muvakkat hükûmetin ilk işi, milyonlarca köylünün emeğini istismar eden, sınıf menfaatlerini muhafaza edebilmek için vatan hizetinden ve faşistlikten dahi çekinmeyen ve Macaristan kurtulduktan sonra **selâmeti Almanyaya kaçmakta bulan toprak sahiplerinin topraklarını köylülere dağıtmak oldu. Bu** topraklar köylülere musavi surette ve parasız olarak dağıtıldı, ve bu işin birkaç hafta gibi çok kısa bir zamanda başarılması, bilhassa kapitalist garp memleketlerinde hayretle karşılandı. Zira toprak tevzii işi pek karışık ve ince hesaplara dayanan kadastro işlerinde mutahassıs elemanlara ihtiyaç gösteren bir iştir. Ve bilhassa kapitalist memleketlerde veya sanayileşmiş yerlerde ticaret ve **ziraat burjuvazisinin hâkim ol**duğu memleketlerde devlet makinesi büyük sermayedar sınıfın elinde ve kontrolünde ol**duğu için büyük mülkiyete az** çok zarar verecek olan her türlü sosyal ıslahata girişileceği zaman türlü türlü komisyonlar teşkil edilerek bitip tükenmez incelemelere girişilir, ve çok defa iş uzatılıp sürüncemede bırakıldıktan sonra hasıraltı edilir.

Macaristanda bu işin bu kadar çabuk halledilebilmesi bilhassa iki sebepten mümkün olabilmiştir:

1 — Büyük toprak sahiplerinin çoğu memleketten kaçtık**ları için bunların mukavemetine** rastlanmamıştır.

2 — Toprak dağıtımı hâkim sınıfın hizmetinde çalışmaya alışmış kapitalist menfaatlerin muhafazası için yetiştirilmiş mutahassıslar tarafından değil bizzat köylüler tarafından icra edilmiştir.

Bu, halk ve köylü sınıflarını kurtaracak sosyal bir inkılâbın burjuvazi tarafından değil, ancak emekçi halk ve köylü kütleleri tarafından yapılabileceğinin en yeni delillerindendir.

Bununla beraber Macaristanın ekonomik durumu bugün çok kötü bir vaziyettedir. Mürteci kapitalizmin ve katolik kilisesinin yardımiyle her yerde başını kaldırmaya başlıyan beynelmilel irtica Macaristanda da büyük faaliyet göstermektedir. Hâlâ elinde bulundurduğu ekonomik imkânlarla memleketin iktisadî kalkınmasını baltalamakta ve hasıl oln kötü durumdan demokratik inkılâpları mesul göstererek emekçi sınıflar aleyhine harekete geçmeğe hazırlanmaktadır. Fakat Macar işçi ve köylü sınıfları bilhassa ikinci dünya harbinden büyük tecrübelerle çıkmışlardır. Sinsi sinsi baş kaldıran irticaın oyununa düşmeyecek ve asırlk mücadeleler sonunda kazandıkları demokratik hakları sağlamlaştırıp Macar milletini refah ve terakki yoluna çıkarmasını bileceklerdir.

Tiryeste'de

(Baştarafı 1 incide

tır. Bu suretle uzun sürecek bir istikrarsızlık da önlenmiş bulunacaktır. Trieste serbest arazisinin anayasası, dört dışişleri bakanının tavsiyeleri üzerine 21 ler barış konferansı tarafından tanzim edilerek, tasdik edilmek üzere Birleşmiş milletler genel kuruluna arzolunacaktır. Anayasanın tatbikatının kontrolü, dört büyüklere değil ve fakat valiyi tayin edecek ve onun vereceği raporları alacak olan güvenlik konseyine terkedilecektir.

Bu muvazaa, Rus ve İngiliz - Amerikan görüşleri arasında kayde değer bir uzlaşma teşkil etmektedir. Sovyet iddiası Trieste hâkimiyetinin Yugoslavya'ya verilmesine israr eylemekte idi. İngiliz - Amerikan noktai nazarı ise, bu hâkimiyet İtalya'ya verilsin verilmesin herhalde Yugoslavya'ya geçmesi hususunda israr eylemekte idi.

Bun anlaşma iyi tatbik edildiği takdirde, merkezi Avrupa, hem İtalya hem de Yugoslavya büyük ve ta serbestilere malik olmuş bulunacak. Çünkü Trieste limanı bu memleketler için ithalât ve ihracat ticaretlerinin mühim bir giriş çıkış yolunu teşkil etmektedir. Buna nazaran bulunan hl sureti tamamen bir Avrupa hal sureti manzarasını göstermektedir.

İnceleme

(Baştarafı 2 incide)

rüdüğü üzere emekçi sınıfının teşkilâtlanarak, ve menfaatlerinın sağlanmasını hâkim sınıfın lütuf ve inayetine terketmeden bizzat kendisinin halletmesinde görmektedir. Bu da ancak insanlık haklarını tanıyan Sanfransisko mukarreratına uygun bir demokrasi ile mümkün olabilir ki işte parti, programında göze çarpan demokrat bir idareyi sağlıyacak maddeleri bu sebepten koymuştur. Programında ana yasaya uygun olmıyan kanunların iptalini ve ana yasaya aykırı kanunların çıkarılmasını, önleyici tedbirlerin alınmasını bu sebepten istemektdir.

Türkiye Sosyalist Partisinin diğer bir karakteri de ademi merkeziyetçi oluşudur. Partinin ademi merkeziyetçiliği eski Almanyada, ve Osmanlı İmparatorluğunda (Saruhan oğulları, Ramazan oğulları, Karaman oğulları...) olduğu gibi bir rejionalizme dayanmamaktadır. Bilâkis parti Türkiye birliğini esas tutmuştur.

Partinin, milliyetçiliği, sosyalist millet anlayışına dayanmaktadır. Yani faşistçe millet anlayışının tamamile aksinedir. Ve asla ırkçı, mütecaviz, militarist ve santimantal değildir.

Partinin milliyetçiliği misakı millî hudutlarile çevrili bir milliyetçiliktir;

Türkiye Sosyalist Partisi; nizamnamesinde kabul ettiği prensilerden biri de merkeziyetçi demokrasinin hâkim oluşudur. Bu, tenkit ve murakabeyi bertaraf etmek için değil, herhangi bir hususta karar alıncaya kadar bütün partililerin görüşlerini izhar etmelleridir. Bütün kararların oy birliğile alınması; ancak alınmış kararın tatbikinde her partili velevki o kararın aleyhinde olsa dahi kendisine verilen vazifeyi başarmakla ödevli bulunması, ve otokritik parti sınıflarında her an hüküm sürmesidir.

Türkiye Sosyalist Partisi, vatandaşın demokratik haklarını koruma hususunda bu mevzuları kabul etmiş diğer partilerle, cemiyetlerle işçi - köylü ve inkılâpçı münevver işbirliği yapmayı kabul etmiş bulunuyor. Bu suretle Türkiye Sosyalist Partisi, modern ilmin yani klâsik İngiliz ekonomi politiğinin, Fransız sosyalizminin ve klâsik Alman felsefesinin sentezile işlemektedir.

Sosyalist Parti; gerek millî tarihimizin ve gerek dünya tarihinin inkişafından ders alarak bugünkü realitelerin inkişafına intibak ederek bugünkü şartlar altında olması mümkün olan en ileri şekilde ortaya çıkmış bulunuyor. Bu itibarla parti inkılâpçıdır. Bu inkılâpçılık merhaleler ve safhalarda kendini gösterecektir.

Yerli Mallar Pazarlarının Müdürleri toplantıya çağırıldı

Ankara, 7 (A.A.) — Haber aldığımıza göre, Sümerbank genel müdürlüğü gördüğü lüzum yurdun muhtelif bölgelerindeki Yerli Mallar Pazarları müdürlerini genel bir toplantı yapmak gayesiyle İstanbul'a davet etmiştir.

1 Ağustos 946 tarihinde İstanbul'da, Sümerbank genel müdürü Hulki Alisbah'ın başkanlığında yapılacak olan bu toplantıda bilhassa satış vaziyetleri ve usulleri hakkında alınması gerekli bazı yeni tedbirler etrafında görüşmeler yapılacak ve faydalı kararlar alınacaktır.

BULMACA

SOLDAN SAĞA:

YUKARDAN AŞAGIYA :

1 — Bir ileri Akide. 2 — Bir kızadı, gemilerin barınağı 3 — Bir erkek adı. 4 — Kandilli bir ay. 5 — Bilginler. 6 — Sıfat eki. - Eski bir firma zil (Argo) 7 — Zamir takısı, ortasına a gelince barbut olur. Velinin arkadaşı. 8 — Sivas'ın kazası, şaka. 9 — İki harf. bir kız adı.

Dünkü bulmacamızın halledilmiş şekli.

Soldan sağa: 1 — Gün. irad 2 — Üit. Ele 3 — Nasip. İm 4 — Anamur. 5 — Hin. Terk 6 — Mor. 7 — Amir. İma. 8 — Tolat.

Yukardan aşağı: 1 — Günah. az 2 — Ümanizm. 3 — Nisan. 4 — Tim. Art 5 — Put 6 — Re. Oesim. 7 — Ali. Roma. 8 — Demokrat.

MÜESSİS BİR KAZA

Dün sabah saat 8.20 de Sirkeciden hareket eden Banliyö treni, Zeytinburnu Yenimahalle arasından geçerken yolculardan Tanin gazetesi operatörlerinden Mustafa Dizgeç'in oğlu 14 yaşında Süheyle Dizgeç vagondan katarın altına düşerek parçalanmıştır.

Polis ve adliye tahkikata başlamıştır.

ÇOCUK PAVYONU

Haseki hastanesine ilâve olarak 200 bin lira sarfı ile inşa edilecek olan 50 yataklı çocuk pavyonunun temel atma merasimi dün sabah yapılmıştır.

Törende Sağlık bakanı Sadi Irmak, vali Lütfi Kırdar, sağlık müdürü bayer bulunmuştur.

Merasime istiklâl marşile başlanmış, Vali bir nutuk söyliyerek, temeli Dr. Sadi Irmak atmıştır.

Dev aynasında bir ittihatçı

İnsan ihtiyarladıkça bir başka türlü oluyor. İşte misali: Hüıeyin Cahıt Bey yani her devrin "üstadı,, dünkü yazısında kendini Atatürkle mücadele etmiş (-) bir kahraman (!) olarak gösteriyor. Hatta "Atatürk haksız, ben haklıyım,, demeğe kadar varıyor. Şimdi eğer yedi ay evvel kaldırdığı "ehli vatan,, bu sefer öyle yapmaktan deği sahilden ayağa kalkıverirse ve Atatürkün inkılâbı kendilerine emanet ettiği gençler hedefini bulursa soluğu nerde alır Hüseyin Cahit Bey? Halk partisinde alır. Peki ama Halk Partisi Atatürk partisi değil mi? Tarih öyle diyor, gün öyle demiyor. Halk Partisi Hüseyin Cahit Beyi istemediği müddetçe Totaliterdi, böyle olduğu için de H. Cahit Bey ona yanaşmıyordu. Derken bir telefon gelmiş, "seni mebus yapacağız!,, demişler. Demokrasi kahramanı ve Vilhelm nişanları hamili Cahit Bey bu telefonu, bilin bakalım kabul mu etti red mi? Kabul efendim, kabul! Ortada başka bir parti yoktu, harp başlamamıştı, yene tek şef mevbahisti. Şu halde vaktile H. P. ne totaliter olduğu için hücum eden H. Cahit Bey 1938 yılında onun hangi demokratik tezahürüne hayran oldu? Olmuyor Cahit Bey olmuyor, bu işten yüz akıyle sıyrılmak mümkün değil, mazi öyle ağır basıyor ki, altında ezilivermişsiniz..

Kendinizi Atatürkle karşı, karşıya göstermeniz Dev - Karınca masalını hatıra getiriyor. Atatürk bir devlet yaratmış siz ise doğura, doğura bir Tanin doğurmuşsunuz. Bukadarını İnkılâp gençliği yaşınıza bağışlayıverirse ne mutlu size..

D. R.

Milli kalkınma Partisi

(Baştarafı 1 incide

kısmı bu fikrin saçmalığı üzerinde ısrar etmektedirler.

Bu hususta fikrini sorduğumuz siyasi bir şahsiyet şunları söylemiştir:

«— Oldu olacak, bari M. K. Partisi namına para bastırıp, yabancı ülkelere sefir de yollasınlar!..»

Bir yandan seçim mücadelesi ile uğraşan partinin bu mesele hakkında vereceği son karar merakla beklenmektedir.

Türkiye Sosyalist Partisi Programı

(Dünkü sayımızdan devam)

Madde 20 — Devletçe desteklendirilmiyecek olan içtimaî sigortalar, kooperatifler, ana ve çocuk yurtları gibi çeşitli koruyucu teşkilâtla ailenin maddî ve manevi kalkınması düzenlenecektir.

Madde 21 — Aile saadetini zorlaştıran her türlü hukukî kayitler kaldırılacak, gerek evlenme, gerek boşanmadaki mutaassıp zorluklar kanunlarla önlenecektir.

Madde 22 — Aile saadetini ana, baba ve çocukların ruhî ve bedenî sağlığını tehlikeye düşüren sarî hastalıklar, akli ve ruhi bozukluklara karşı evlilik müessesesini koruyucu kanuni tedbirler alınacaktır.

Madde 23 — Kumar, fuhuş, alkolizm, verem, frengi, trahom ve sıtma gibi içtimai faciaları önleyici sivil ve resmi mücadele teşkilâtı kurulacak, bunların kurbanları bakım ve nezaret altına alınacaktır.

IV — İDARİ POLİTİKAMIZ

Madde 24 — Partimizin idare şekli olarak Cumhuriyet rejimine ve kuvvetlerin ayrılması prensipine bağlı kalacaktır.

Madde 25 — Azası doğrudan doğruya üç senede bir, millet tarafından seçilen bu teşrii kuvvetin (Büyük Millet Meclisinin) başlıca salâhiyetleri şunlar olacaktır:

1 — Ana yasanın lâfzına ve ruhuna aygun kanun yapmak,

2 — Harp ilân etmek, sulh yapmak,

3 — Beynelmilel mahiyette olan her türlü akitleri tastik veya reddetmek,

4 — Devlet bütçesini müzakere, tasdik ve kontrol etmek,

5 — Umumi af yapmak,

6 — Cumhur Reisinin muhakeme edilmesine karar vermek,

7 — Temyiz mahkemesi ile divanî muhasebat reislerini ve başkomutanı seçmek.

Madde 26 — Kazaî kuvvet, teşriî ve icraî kuvvetten ayrı, müstakil ve millet namına hareket edecek idari ve adli kaza birleştirilecektir.

Hâkim ve müddeiumumilerin tayin, nakil ve terfileri, bütün Türkiye hâkim ve müddeiumumilerinin tek dereceli ve gizli olarak her dört sene için kendi aralarından seçecekleri 15 âzalı yüksek kaza meclisi tarafından yapılacaktır.

Temyiz mahkemesi reisinin riyaset ve adliye müsteşarının iştirâk edeceği bu meclis, teşrii meclise münhasıran adli mahiyette olan kanunlar teklif edecek ve Adliye Vekâleti ile istişari mahiyette işbirliği yapacaktır.

(Devamı var)

BORSA

İstanbul Borsasının 6.7.946 fiyatları

Londra	1 Sterlin	5.22
Nevyork	100 Dolar	[illegible]
Paris	100 Fransız Fr.	[illegible]
Cenevre	100 İsviçre Fr.	[illegible]
Amsterdam	100 Florin	48.89
Stokholm	100 İsveç Kr.	31.1325

ESHAM VE TAHVİLAT

% 7 941 Demiryolu II tertip	19.55
% 7 941 Demiryolu III tertip	[illegible]
% 7 İkinci tertip milli müdafaa	19.55
% 7 Dördüncü tertip milli müdafaa	20.05
% 2 1932 hazine tahvili	30.—